

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

SZERKESZTI:
Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:
TARCSAFALVI ALBERT.

T A R T A L O M :

A szerkesztő asztaláról	81	lelkészi állás. — A budapesti	
Feltámadás.	82	D. F. E. — Uj lelkészek. —	
Bölcsönél. Szász Dénes.	82	Március 13-án rendezett tom-	
Régi unitárius családok címerei.		bolajátékra. — Osztálytársak	
Kelemen Lajos.	84	alapítványa. — Pályázat a Chan-	
Egy unitárius lelkész múlt évi		ning House leányiskolába. —	
muukája.	87	Az E. K. Tanácsa. — Az unitá-	
Tibáld József.	88	riusok. — A h. ujfalvi egyház-	
<i>Nők világa</i>	89	község. — A Déván építendő	
<i>Tűzhely mellett :</i>		Dévid Ferenc templom. — Val-	
Arany a porban. Dézsi Mihály. .	90	lás és szabadság. — Az „Egy-	
Sepsikőröspataki ünnepegy. „Sz.N.“	92	háztársadalom“. — Szives fi-	
<i>Egyházi és iskolai mozgalmak</i> . .	94	gyelmet kérünk. — Katonai	
Templomszentelés lesz. — Dr.		szolgálatban.	
Hajós Béla. — Dr. Kozma Endre.		Unitárius élet Budapesten. U. L. .	97
— Dr. Fekete Sándort. — Ked-		Aranykönyv.	98
ves vendége. — A kolozsvári		Borítékon: Elszámolás. — D. F. E.	
		örökös alapítói.	

Nyugtázás. Az egyesület pénztárába a f. évi február 20-tól március 21-ig rendestagsági díjat fizettek: Durugy Ferenc Szászsebes 907—911-re, dr. Veress Géza Kolozsvár 912-re, Zsigmond Károly 911-re, Török Ákos Csekefalva 909 - 910-re, Botár János Sz. Torockó 912—916-ra, Özv. Borbély Ferencné Marosújvár 912-re, Iszlai Gábor Kakasszék 913-ra.

Előfizetési díjat fizettek: Szabó Lajosné Brassó 911—912-re, Tellmann Béla 910-re, Kelemen Márton Kolozsvár 912-re, dr. Geley Lajos Zalathna 910-re, Sikó Géza Medgyes, Csáki Lőrinc Baróth 912-re, Marosi Mózes Nagyikinda 911—912-re, Végh József Székelykocsárd, Cseh Kálmán Zilah 912-re.

Alapítói díjban fizettek: Kolozsvári Koronabank Részvénytársaság 30 K, Ferenc József püspök Kolozsvár, alapítói díjának 100 K-ra való kiegészítéséül 60 K, Unitárius egyházközség Torockó 100 K.

Az Unitárius Közlöny költségeire ajándékoztak: Pap Mózes Székelykeresztúr 11 K, Zsigmond Károly Kolozsvár 50 f.; Szilágyi Béla Kolozsvár 20 K, Unitárius egyhk. Füzesgyarmat 10 K.

Az abrudbányai fiókegylet fizetett 12 tagjáért 14 K 40 f.

A háromszékköri fiókegylet pénztárába fizettek: Szász Béláné Sepsiszentgyörgy 910—911-re, József Lajos, József Lajosné 911-re, Páll Sándor 910—911, Lőfi Gyula, Took Balázs, Szabó Mózes 911-re, Özv. Gönc Mihályné Árkos 910—911-re, Barabás Ferenc 911-re, Gergely Sándor Brassó 910—911-re, Török Sándor 909-re, József Mihály Kilyén 911—912-re, Ütő Gábor Kálnok 909—911-re, Özv. Bedő Lajosné, Unitárius Egyházközség 912-re. Unitárius Egyházközség Sepsiszentkirály 911-re, Unitárius Egyházközség Kőkös, Unitárius Egyházközség Laborfalva, Unitárius Egyházközség Bölön 912-re, Unitárius Egyházközség Nagyajta 911-re, Took Mózes 910—911-re, Bedőházi Gábor 911-re, Simon József 906—911-re, Simon Áron és dr. Ferency Géza 911-re.

Kolozsvár, 1912 márc. 22-én.

Gálfi Lőrinc.

Mennyegzői, konfirmációi s ünnepi alkalommal igen kedves és jótékonyhatású állandó ajándék az imakönyv. „SZIVEMET HOZZÁDEMELEM”

írta dr. Boros György, női imakönyvet a sajtó meleg szavakkal üdvözölte, a közönség valláskülönbőség nélkül megkedvelte. Ára csinos vászonkötésben, arany kehely és arany címmel 2 K 40 fill. **Öt példány egyszerre rendelve 10 K. Bőrkötés aranyszéllal (barna, sötétkék, fekete) 6K. Fehér csont, selyem- és bársony kötés többféle színben, kiválóan jó papíron 10 K. Bőrkötés remek kivitelben 14 kor. Megrendelhető a szerkesztőnél.**

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA:

A DÁVID FERENCZ EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:

TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizetési ára: 2 kor. 40 fillér. Egy szám ára:
24 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel,
egy évre 2 koronát fizetnek.

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnok
hoz küldendő Kolozsvárra

A szerkesztő asztaláról.

A föld nem háládatlan. Az ember sokszor fakad panaszra, mert jó tett helyett gyakran rosszal fizetnek az emberek, mert hamar elfelejtik, hogy még másképpen is volt, hogy még kérni s könyörögni sem röstellették. Nem így az édes anyaföld. Csak bocsásd jó mélyen bele az ásót, meg az ekét. Ismételd ugyanazt más alkalmas időben is, mert minél többször foglalkozol vele, annál háládatosabb. Háláját azzal mutatja meg, hogy a behintett magot hamarabb kikeleti, a csirát gyorsabban növeli, a szárat megvastagítja, a kalászt pedig dúzzadt szemmel tölti meg.

Amikor nincs munkája a kezednek, gondolj, az eszedre. Foglalkoztasd szép gondolatokkal, nagy eszmékkel s majd azt fogod tapasztalni, hogy a kezed jobban fog, a munkád ügyesebben és serényebben halad. Az ész és a kéz olyanok, mint a jó házas-társak: kiegészítik és kisegítik egymást.

Az Isten a magyart jókedvében teremtette, annyira ellátta minden jóval. Termete szép, csinos, teste erőteljes, mozgékony, szabályos, értelme tiszta, felfogása világos, gyors, emlékezőtehetsége erős, biztos, szive jó, bátor, fogékony minden jóra s nehezen bírható alacsony és alávaló dologra. Kezével, eszével teremteni tud. Ha kell művész, ha kell költő, ha kell falusi közember, ha kell előkelő szalonember. Egy emberből tíz is kitelik s miután kenyere, sója, vize, fája, hala, vada, ezüstje, aranya: mindene bőven van a hazájában, miért nem boldog mégis? Mert megöli a politika és az elernyedtség, az urhatnámság és a munkakerülés.

A nagypéntek szomorúsága a Jézusra sokkal inkább fölhívja a figyelmünket, mint más alkalom. Ekkor a nagy emberbarát a

hitért és a vallás őszinteségeért fölemeli szavát és megmutatja, hogy a lélek sokkal több a testnél, a hitbéli meggyőződés a mindennapi kenyérnél. A „passionak“ nevezett evangéliumi elbeszélés akár olvassuk, akár énekeljük, szívünkbe kap és kiemel a köznapi érzelmek köréből. Meggyőz, hogy a boldogságot a hitélet biztosíthatja. Aki ezen a napon nem mehet templomba, vegye elé és olvassa el Mát. 26—28., vagy Luk. 22—24. részeit.

Feltámadás.

A miben benne az élet szikrája, csak tetszhalott. Leheljétek órába életnek lehelletét és ő föl kel és jár. Állítsátok bele az élet útjának keskeny ösvényébe és ő haladni fog tovább, előre.

A kinek dermedtek tagjai, még nincsen elveszve a munkának. Kenessétek meg a szeretet jó illatú olajával és ő meggyógyúlva meg fogja az ekeszarvát s feltöri az avarral benőtt földet. Mi lesz az eredmény? Ha egyéb nem is, nyertek egy új munkást.

A kinek szívét benötte a gondozatlanság mohája, még nem gonosz. Tisztítsátok mag a rajta táplálkozó élősdiektől és ő új sarjakat növel, erőseket, hajlékonyokat, amelyeken idővel a legízletesebb gyümölcs fog teremni.

A ki a bánat koporsójába temette reménységét, annak vegyétek le lelki szemeiről a követ s megfogja látni, hogy a koporsó üres s megfogja érteni, mit jelent az evangélium intése: miért keressétek a holtak között az élőket, nincsen itt, mert föltámadott.

Az élet mindenütt jelen van. E leányzó nem halott, csak aluszik.

Ha észrevennők, hogy saját gondatlanságunk, kishittőségünk, félelmünk és gyöngeségünk miatt mennyiféle nemes erőnket temettük testünk sírjába, magunkon tapasztalnók a feltámadás nagyszerű igazságát! Jöjjetek és lássátok!

Bölcsőnél.

Mikor a nap lejtőjére száll
S az éj kibontja szürke köpenyét,
Hull-hull a sötét.

Aludj szépen, bölcsőd ringjon még
Kicsiny szabadban, langyos melegben
Almodj gyermekem.

Aludj-álmodj tündér világról:
Angyal táborban, csillagos égen
Zeng-zeng az ének.

Legyen béke a magasságos
Menyben Istennek és jóakarát
Lengjen itt alatt.

Zeng-zeng a dal; pásztorok, bölcsek
Allnak boldogan jásszol bölcsőnél,
Szelid holdfénynél.

Mintha föld s ég összehangzana
Lágyan, csendesen a béke ölné . . .
Aludj kicsikém.

Füst fényben a hold nem uszik,
Csillag sem gyúl ki ma már az éjben
Fent-fent az égen.

Vihar készül, a béke elszállt.
Az éj fekete völgyén zúg a szél,
Halál, ha beszél.

Halál zörget, rémes rombolás,
Itt van az otthon kicsiny küszöbén! . . .
Halga kicsikém.

Hangja dörgés, szétzúgó vihar
Rázza ablakod újra meg újra!
Almod zavarja.

Újabb élet, fölfogása más,
Újabb áramlat, nagy hullámverés . . .
Itt az ébredés!

Ébredj-ébredj; de mégse, aludj,
Almodj gyermeki, kedves képekkel,
Színes felhővel.

Még megcsendül a szellő hangján
Kedves jászol-dal mint egykor, régen
Földön és égen.

Lehet hangja erősebb, gyöngébb
Oh! de mélyen él a szeretetben,
Gyermek szívedben.

Aludj szépen, bölcsőd ringjon még
Kicsiny szobádban, langyos melegben
Almodj gyermekem.

Szász Dénes.

Régi unitárius családok címerei.

Egy sereg régi unitárius családról emlékezhetünk meg, egy Kolozsvárt megjelent munka¹ alapján, együtt, úgy, ahogy hazájuk és egyházuk javára hosszú ideig együtt szerepeltek. Régi, ismerős nevek. Sokkal a közpályákon ma is találkozunk Némelyik letűnt, kihalt.

Amint neveik előnkbe bukkannak, meg-meg elevenül a lelkünkben azoknak a tisztas, küzdelmes, régi időknek az emléke, amelyekben ezek a családok kitűntek. A címerek, melyeket szereztek, ma már csak családi emlékek becsesek, de egykor sokat: az országfenn-tartó nemesi rendhez tartozást, szabadságot és sokáig adómen-tességet jelentettek.

Az érdemek jutalma régente első sorban a birtokadomány (donatio) volt, mely az adományost jobb megélhetésre képesítette. A szabad, nemes birtok adományozása nemesített. Akinek a fejedelmek érdemeiért birtokot nem adhattak, azt sokszor címeres levéllel (armalis) nemesítették. A székely-nemességhez még ez sem

¹ *Cimerlevelek* Gyűjtötte Sándor Imre. I. füzet (1551—1629.) 124 l. 149 címerrajzzal 2 kor., II. füzet (1629—1670.) 108 l. 134 címerrajzzal 4 kor. Megrendelhető a gyűjtőnél, Kolozsvár, Wesselényi M.-u. 7.

kellett. A birtokadományos és címeres nemes közt vagyoni különbség lehetett, de jogkülönbség nem volt.

Magyarországon a legrégebb címeradományozás Nagy Lajos király idejéből, a legrégebbi festett címer 1405-ből, Zsigmond korából való. Ő adta a kihalt unitárius Suckyak szép címerét is, 1418-ban.

Mikor Erdély külön fejedelemség lett, az erdélyi fejedelmek is éppen úgy adományoztak címeres nemességet, mint a magyar királyok. Régi unitárius családaink mind erdélyi fejedelmektől kaptak adományokat vagy címeres nemességet.

Az itt megemlíthető családok közül többnek már a címeradományozás idején volt valami birtoka. Többen azután szereztek s némelyik nagy szerepet vitt közülök.

Legrégibb unitárius vonatkozású címer az előttünk álló gyűjteményben, János Zsigmondnak egy 1564-beli címeradománya, két nagyváradi Szabó-testvér részére. Ebbe a Szabó helyébe valaki a *Sárosi* nevet hamisította s a kihalt *Pókai Sárosi* család a maga nemeslevelének tartotta. Ez a család vagyonos, nagy szerepű családaink közé tartozott. Marosszéken főtisztségeket viseltek. Csak a múlt században haltak ki s a címeres levelek kötetében megkapjuk igazi címerüket is 1619-ből, Bethlen Gábortól.

Kihalt család a híres kolozsvári *Balásffy* is. Címeres levelüket Kolozsvár város levéltára őrzi. Katholikus fejedelem, Báthory István adta nekik 1582-ben. Közülök térítették át a jézsuiták gyermek korában Pázmány kortársát, Balásffy Tamást, aki később a boszniai püspök címet viselte s oly indulatos ember volt, hogy tekintélyes egyházi méltósága mellett is összevevkedett vitázó ellenfeleivel.

A XVII. század első évtizedéből ott látjuk az abrudbányai *Kósák* karddal átdöfött medvés címerét s *Tarcsa-*

A Balásffy címer.

falvy Albert poétánk hasonló nevű ősapjának (1607) piros paizsban, virágos zöld mezőről egy előtte álló sziklára ugrani készülő szarvasát, amint szájában babérágat tart. Mintha ma élő költőknek szerkesztette volna ezelőtt három századdal jósképül ezt a címert az udvari címerfestő. Ő is ott jár a költészet virágos mezőin és babért szerezve törekszik a magasság meredekje felé.

Az Egyedffy címer.

toni *Biróknak*. Ősi székely család volt. Első címerüket, a szájukban közösen nyilvesszőt tartó két oroszlánfejet a hatágu arany csillaggal, még 1456-ban nyerték. Csikból kerültek Udvarhelyszékre s ott lettek unitáriusok. Velük nyertek címet a rokon kénosi *Gálok*, jánosfalvi *Lászlók* és a lokodi *Demjének*, mind 1612-ben. Udvarhelyszéki egyházaink vezető emberei voltak. Biró Sámuel 1712-ben legelsőnek veti fel a székelykeresztúri kollégium gondolatát. Ott van a hét legelső unitárius főgondnok között. Az ő ága buzgó unitárius maradt s Biró József gondnokunkban 1847-ben halt ki. A más egyházak kebelébe áttért Birók több ágban ma is élnek

Az udvari kancellárián teljesített kiváló szolgálataikért nyertek még címeres nemességet régi unitárius családaink közül a torockói *Patkó* (1612) a kissárosi *Sárosi*, másképp *Barabás*-család (1617) s a szintén kissárosi *Deákok* vagy *Maksaiak* (1633.) Ugyanonnan nyert nemességet 1629 végén a *Gálna*-család.

Papságban szerzett érdemekért nemesítették a brassói *Vaska*-családot (1628) s a kisgörgényi *Intzéket* (1636), kiknek a java rég buzgó unitárius.

I. Rákóczi György alatt szerzett címet 1641-ben a nagysolymosi *Koncz*-család, melynek címerszerző őse Boldizsár, a sófalvi bányák sókamara volt. Apaffy Mihály alatt élt hasonló nevű püspökünk szintén e családból született.

Az I. Rákóczy György alatt nemesített családainkból még kettőt találunk a *Címeres Levelek* gyűjteményében. Egyik a *Siménalvy*-család, 1632-ből. Címerét Siménfalvy György Deák pap

A Vaska címer.

szerezte a maga és három fia részére, kik közül egyik, Péter, már 10 éves korától fogva jó előmenetellel szolgálta siménfalvi Székely Mózes udvarhelyszéki főkirálybíró, a hajdani unitárius fejedelem fiát. Címerükben kék paizsban egy fekete papiruhás férfiú jobb kezében süveget, baljában nyitott könyvet tart. Előtte egy kövér lovon fegyveres vitéz ül s e mögött egy piros és egy fehér ruhás ifjú érett kalászkodat nyújt a lovon ülőnek.

Érdekes a másik címer is, Pálffi Márton unitárius főgimnáziumi tanár ősapjáé, *várfalvi Pálffi* Jánosé. I. Rákóczi György uralma utolsó évében, 1648-ban szerezte. Benne kék paizsban arany koronából piros ruházatu férfiú nő ki s jobbában kivont kardot, baljában oszlopöt tart. A címerfoszlányok jobbról piros-ezüst, kék-arany színtűek.¹ A címeres levél szövege megemlíti, hogy Pálffi János szabad székely a címeres nemeséget mint a fejedelmi udvar bejárója, a később fejedelemmé lett Kemény János ajánlatára nyerte. Kora ifjúságától fogva sokat járt-kelt idegen nemzetek között s ott szerzett tapasztalataival jó szolgálatokat tett a fejedelemnek is.

A Pálffi címer

Sok százan voltak még a múlt érdemes kitüntetett unitárius családai. Az előttünk fekvő Címereslevelek kötetében e kis cikkben felsoroltakon kívül van még több is. Hiszen csak Új-Torda 1619-ben telepített és nemesített 335 testőrgyalogosa közt számos unitárius család őse akadunk.

A bemutatott néhány példája is bizonyosság arra, hogy egyházunk tagjai a haza szolgálatának minden ágában kivették részüket és sokan elnyerték közülök az akkori érdemek egyik legszebb jutalmát.

Kellemen Lajos.

Egy unitárius lelkész múlt évi munkája.

A Christian Register amerikai unitárius lap egy lelkész évi munkáját így írja le: a saját szószékén prédikált 39 vasárnap reggel. Csak két vasárnap nem volt otthon, kivéve a szünidei 9 vasárnapot. Ezalatt 3-szor prédikált más helyett. 3-szor urvacsorát

¹ A közölt címerek színeinek megértésére megjegyezzük, hogy a függőleges vonalak a piros, a vízszintesek a kék szín jeléi. A pontozás az aranyat, a fehér az ezüstöt jelzi. A Balásffy címer jobbról balra dült vonalai zöld színt jelentenek.

osztott. Keresztelt 12-öt, temetett 14-et, köztük idegent is. A betegek és más hivek látogatását nagy szorgalommal végezte.

18 alkalommal tartott beszédet a gyülekezeten kívül. Otthon 8 külön előadást tartott, főleg ifjaknak.

A tél folyamán 16 előadást tartott egyik theologiai intézetben a modern theologia közeledtéről.

Minden vasárnap délután predikált a város távoli helyén, a hol nem volt lelkész. Fenntartotta a vasárnapi iskolát és a fiatalok szövetségét, istentiszteletet tartott elköltözött hiveinek a várostól 15 mértföldre. Egész év alatt 105 egyházi s más beszédet vagy felolvasást tartott.

Ezeken kívül társadalmi intézményekben való részvételeivel is beszámol, amelyek szintén nagy számmal voltak.

Igy végződik a jelentés: járattam 4 folyóiratot, két havi és két heti lapot. Elolvastam néhány jó könyvet, nagyobbára filozófiáit és theologiaiit, az irodalmat figyelemmel kísértem angol, francia és német lapokban. Állandó jó egészségemet megőriztem a mértékletes étellel, a zene élvezetével és a nyár fölhasználásával. Nem hiszem, hogy jobban elfoglalt, változatosabb, lelkesítőbb foglalkozás volna, mint a papé, ha szereti a munkakörét és abba nem fárad bele soha.

Tibáld József

Mély fájdalommal nézünk erre a gyászkeretre, mert egy igen korán elhunyt, tevékeny, jó szívű lekipásztor nevét zárja magába. Homoródújfalu unitárius gyülekezetét 26 éven át nemes ambícióval és hűséggel gondozta, vezette. A szelid lelkű ember mindenkinek megnyerte bizalmát és szeretetét

Sajnosan tapasztaltuk, hogy az utóbbi évek alatt gyógyíthatatlan súlyos betegség sorvasztotta. Ez alatt is állandóan megőrizte keresztényhez illő türelmét és bizodalját. Kereste és várta gyógyulást, de fájdalom nem ez következett be, hanem az örök nyugalom.

A múlt nyáron fölmentette magát a papi szolgálat alól és nyugalomba vonult, hogy minden figyelmét magára fordítsa, de hiába. Március 7-én elhunyt szeretett jó neje ápoló karjai között.

Halála utánról végrendeletében gondoskodott. Nején és rokonain kívül theologiai intézetünknek és a konviktusnak hagyott szép összeget.

Kartársai tisztelete s a család szeretete kísérte sirjába az alig 57 éves férfit. Őszintén sajnáljuk korán elhunytát.

NŐK VILÁGA.

A Dávid Ferenc Egylet kebelében alakult Unitárius Nők szövetsége március 24-én tartotta első nyilvános felolvasó estélyét a gimnázium dísztermében, melyet nagy és előkelő közönség töltött meg.

Elnöknő öméltósága megnyitó szavai után Firtos Etelka kisasszony Endrődi Sándornak Gyermek című költeményét szavalta el, nagyon szépen, könnyeket csalva nem egy hallgatója szemébe. Utána Papp Elemérné ónagysága tartotta meg rendkívül tartalmas, szép és nemes gondolatokban gazdag felolvasását a Nőkérdésről. E nehéz s sokszor megvitatott kérdésre gyönyörűen megadva a feleletet abban a négy szóban, melyet zászlajára tűz: Háztartás, gyermeknevelés, betegápolás, iparművészet. E négy tételt fejtegette aztán részletesen, megmagyarázva azt is, hogy csak a nemesen felfogott *munka* teremtheti meg a tökéletesen művelt magyar asszonyt, a jövő asszonyát. Ezután Boros Irén és Jones Winnie kisasszonyok, Lewis Enid k. a. zongorakiséréte mellett néhány rendkívül bájos angol dalt énekeltek, melyek közül különösen a: „Home sweet home, there is no place like home“ refrainú dalt óriási tapsviharral jutalmazta a közönség. A gyűlés emelkedett hangulatát még fokozta szeretve tisztelt Főpásztorunk záróbeszéde, melyben megmagyarázta a Nőkészövetségének céljait, kiemelve főleg azt, hogy állandó összeköttetést óhajt fentartani angol és amerikai hitrokoinainkkal.

A magasröptű szellemi élvezet után tombola következett, mely a jó hangulatot még növelte, derűtséget okozva gyermekek felnőttek között egyaránt. A tombola tárgyakat az unitárius nők ajándékozták. E helyen is fogadják ezért az egylet leghálásabb köszönetét. (Hátrább közöljük az adakozók névsorát. *Szerk*)

A társaság esti 7 órakor a legderültebb hangulatban oszlott szét; persze azok voltak a legboldogabbak, kiknek kedvezett a szerencse s egy-egy szép kis emlékekkel térhettek haza. De mindenkin szemében ott ragyogott az a vágy, hogy mentől gyakrabban megismételjük e kedves összejevetelt.

TÜZHELY MELLETT.

Arany a porban.

(Rajz)

Az orvos a beteg pap üterére tette balkezét, jobbában arany óráját tartotta s számlálta, hogy hányat ver a beteg ütőere. Azután megkopogtatta mellét s fejét a beteg hátához támasztva hallgatózott.

Vegyen lélegzetet tiszteletes uram.

A beteg nagyot lélegzett.

Érez-e valahol szúrást?

Itt jobb felől — szólt oldalán mutatva a helyet, ahol a fájdalmat érezte. — Aztán nem is tudok egészet lélegzeln.

Nagyon meg van hülve. Az ágyat pár napig elhagynia nem szabad semmi szinalatt. Mérsékelt levegő legyen a szobában. Hideg vizes borongatást sziveskedjék tenni oldalára, ahol a szúrást érzi. A reszelt torma vékony vászon közé téve még jobb lenne. Bizonyára jobban lesz.

Tán az én gazdám, az én áldott jó Istenem megkönyörül rajtam, hisz csak pár nap választ el engem a karácsoni szent ünnepnapoktól, ki ad lelki eledelt az én nyájamnak, ha én nem. Ünnep harmadnapján hitelszövetkezetet akartam alakítani. Egy éve, hogy folytonosan toborzom a tagokat. De a magyar embernek nagyon kemény a feje. Úgy irtózik az újítástól. Az olvasó egyletnek is évezáró gyűlése lesz. Lapokat, könyveket kellene rendelnünk. A „Kepe-váltásági Magtár“-ba is a kamatokat bekellene írnom. Én vagyok felügyelője, jegyzője. Annyi dolgom van év végén, de ha ez volt a jó Isten akaratja . . .

Igen sokat munkálkodik lelki atyám. Az erdőre nem kellene mindennap ilyen hidegben kifáradnia.

Én árulom a fát belőle. Valami vállalathoz kell fognia a protestáns papnak, ha nem akar éhen elpusztúlni.

Az orvos, tollat, tintát, papírt kért, aztán írt.

Minden két órában egy evő kanállal tessék bevenni — szólt az orvos. — Vette felsőjét, kalapját, a beteg kezét szívélyesen szorította meg s azzal távozni akart.

Karácsonban ismét megnézem. Addig kérem nyugodtan maradni és rendeleteimet pontosan megtartani. A gyógyulás nem az orvostól, hanem a betegtől magától függ.

Első sorban a gyógyulás attól függ kedves orvos úr, aki az életet adta, azután az ember szervezetétől.

Amint az orvos eltávozott a beteg Channing műveit elvette az ágya előtt levő székről, aztán olvasta Jézus Krisztus ami barátunk című beszédét.

A szegényesen bútorozott szobában egy kis leányka volt, aki tüzet gyújtott és ott hagyta magára a lelkészt.

Estvefelé ugyanezen a napon egy híve toppan be. Köszönt s kínálás nélkül leült a tüzelő mellett levő székre.

Mi jó járatban van Márton atyámfia. Szomorú járatban vagyok tiszteletes uram.

Gyuri báty' meghalt.

Szegény Szolga Gyuri. Ez volt aztán buzgó presbyter. Minden gyűlésen pártolta az én indítványaimat. Ő ajándékozta az Úr asztalára azt a szép ezüst poharat. Becsületes ember volt. Földjeit jól megművelte. Mindig jó képét hozott és a rendes időben. Az Isten nyugosztalja meg szegényt. Holnapután temetjük, ha a jó Isten jobban ad.

Vajjon tiszteletes úr ne hozzunk-e a szomszéd faluból papot ?

Ne hozzanak Márton. Valahogy csak felkelek. Én akarom azt a buzgó presbytert elprédikálni.

Kétszáz forintot is ajándékozott a „kepe váltsági“ alapra halála előtt kevéssel.

Mindig vigasztalt, mikor panaszoltam előtte hogy szemetes képét kapok.

Majd a más világon édes jó tisztelendő uram tiszta búzát kap mind. Aki annyit tűr, annyi könnyes kenyeret eszik, mint a tiszteletes úr s mégis olyan igazán, lelkéből beszél a szószéken, a koporsónál, a sírhalomnál: az kap igazi jutalmat a más világon. Ha én meghalok, engem a tiszteletes úr prédikáljon el. Szolga legény voltam. Semmim sem volt. Szolgálatomból tíz év alatt annyit takarítottam meg, hogy 27 éves koromban, amikor meg-nősültem, szekeret, két fejsz tehént, négy hold földet vásároltam. A jó Isten egy áldott jó feleséget ajándékozott nekem. Együtt igyekeztünk, együtt takarékoskodtunk. A jó Isten megáldotta munkánkat. Áldott legyen szent neve érette.. Ezeket Szolga Gyuri mondta.

A beteg letette a Channinget, felkelt ágyából, íróasztalához ment, papírt, plajbászt vett s ismét visszafeküdt ágyába. A papírt egy könyvre tette és írt egész éjfélig.

Harmad nap múlva, habár még nagyon gyengén volt, felkelt ágyából. Alig tudta fekete felsőjét magára öltetni. Pali segített neki, aki egy szekérral várta a kapu előtt.

Tudod-e Pali miért kell a papnak mindig fekete ruhában

járni? Azért mert ilyen gyászos a sorsuk, ilyen fekete az életük, olyan keserű a kenyerük, mint amilyen sötét a ruhájuk. Azt példázza az a fekete szín. A palást is azért fekete. Aki először magára veszi nem hiszi, de később megtudja. Mégis úgy ragaszkodik mindenik hozzája, mint a koldus az ő mankójához.

Pali látva, hogy a pap alig tud a gyengeségtől a szekérre felülni megjegyezte.

A tisztelendő úr nem is tud eljönni.

Velem lesz az Isten, ő nem hagyja el a benne bízókat. Engemet is megsegít. Aztán a kötelesség legelső a világon édes barátom. Nekem mennem kell. Engem szólít az én lelkiismeretem.

Igazi lelkesen prédikált. A búcsúztatót szép csengő rimes versben mondotta. Az emberek elkérték a búcsúztatót. Betanúlták még a szomszéd falvakban is.

A temetőbe nem tudta elkísérni a koporsót. Szekérre ült, hazament s ismét ágyba feküdt.

Karácson első napján is ő osztott úrvacsorát betegen. Nem akarta a híveit pásztor nélkül hagyni. Ő valódi pásztor, aki életét adja az ő juhaiért. Vajjon az ő hívei, a társadalom milyenek hozzája.

Nála voltam a multkor. Egy elhagyott félreeső faluban lakik. Felgyógyult a tüdőgyuladástól. Amikor hozzája mentem a tehenének adott enni. Nála ebédeltem. Szegényes ebéd volt.

Két ember képét hozott. Két véka búzát. Alig volt benne egy-egy szem búza.

Csak ilyen termett istálom — szolt az ember.

Rosszúl művelt földben csak gaz terem. Azzal elvette a képét.

Mikor az ember elment, egy könnyet törült le a szeméből a lelkész.

S ez az arany a porban terem. A por között él.

Décsi Mihály

hátrahagyott irataiból.

A sepsikőröspataki ünnepély.

(Templom- és orgonaszentelés, lelkészbeiktatás).

Február hó 25-én, vasárnap Sepsikőröspatakon az unitárius egyházközségnek hármass ünnepsége volt. A sok megpróbáltatáson átment sepsikőröspataki unitárius egyházközség átépítette, kibővítette régi templomát, új orgonát is készíttetett bele s mindkettőt felavatta, fiatal lelképásztora a frigyét és szövetséget híveivel megkötötte.

Február 24-én a sepsikőröspataki hívők Kálnokra szekerekkel

átmentek, hogy ifjú lelkészüket elhozzák egy pap családjából, aki második fiát bocsátotta ki a lelkészi pályára. Székely Zsigmond unitárius lelkész vendégszerető házából hozták az ifjú lelkészt, fia Kelemen személyében. Csatlakoztak sepsikőröspatakiakhoz a kálno-kiak is. Sepsikőröspatakon felállított díszkapunál Kádár Sándor, a paplakáson a derék egyházi gondnok, Költő József fogadták. Mindenikre az ifjú lelkész szívélyesen válaszolt.

A hármás ünnepségre Ferencz József püspök úr helyettesé, dr. Boros György főjegyző úr, 24-én délután 4 órakor érkezett Sepsiszentgyörgyre, hol a vasuti állomásnál József Lajos unitárius esperes, felügyelő gondnokokkal és megjelent világi emberekkel fogadta s azután a esperesnek volt vendége. Főjegyző úr kíséretével 25-én délelőtt 10 órakor érkezett meg Sepsikőröspatakra. A díszkapunál Székely Zsigmond lelkész köszöntötte. Harangozás után zsúfolásig megtelt az újonan épített templom. A vidék és község intelligenciáját ott láttuk vallásfelekezeti különbség nélkül. Az új orgona hangjaiban gyönyörködtünk, melyet Ütő Lajos nagyajtai állami tanító és énekvezér szólaltatott meg művésziessen. József Lajos lépett a szószékre s áhitatos és magasztos imában emelte lelkünket Istenhez. Áldást kért a templomra, az orgonára, az ifjú lelkészre, az egyházra és a hazára. Ima után „Óh jőjj az Úrnak házába“ ének következett. Ezalatt dr. Boros György püspök-helyettes úr lépett a szószékre, hogy az új templomot és orgonát felavassa s I. Mózes 26. r. 17. v. alapján tartotta meg gondolatokkal teljes, megkapó jelenetekkel ékes beszédét. Jól esett, hogy az unitárius egyház egyik vezető emberétől olyan eszméket és igazságokat hallottunk a szószékről, mely szívet és értelmet egyformán gyönyörködtet. Az ifjú lelkészt ajánlja a hívek figyelmébe, mint tanítványát s azután felolvassa a püspök úr levelét a sepsikőröspataki unitárius egyházközség híveihez. Igazi apostoli levél a a főpásztor lelkéből, midőn istenfélelemre, templomba járásra, unitárius hitelvekhez való ragaszkodásra inti s figyelmezteti a szülőket.

„E szent napon örvendezzünk“ elhangzása után az ifjú lelkész lépett a szószékre s János evang. 4. r. 23. v. alapján megtartotta szószék-elfoglaló beszédét. Tömör és gondosan kidolgozott beszédekében fejezte ki az ifjú lelkész gondolatait. Végül Istennek erejét és áldását kérte munkájára és mindenekre.

Ezután az ifjú papnak édes atya lépett a szószékre s történelmi: visszapillantást vet a multa, felolvastatja az orgona készítésére befolyt kegyes adományokat, melyekért köszönetet mond.

Most következett egyik legérzékenyebb jelenet, midőn az apa, mint pap, fiáról gondoskodik. Aranyat, ezüstöt nem ad neki, hanem ennél sokkal értékesebb kincset, Istenbe helyezett hitet. Inti, hogy

a kötelességnek mindig feleljen meg, a becsület útjáról el ne térjen, az igazságot igazsággal, a szeretetet szeretettel hirdesse és keresse. Végül az apa is a hívek jóindulatába ajánlja.

Ezután az énekvezetést Nagy Dénes arkosi énekvezér vette át, aki szintén kellemesen orgonázott s „Dicsírünk téged Úr Jézus“ ének vezetésével előkészítette a híveket a szeretet asztalához. Kovács Lajos nagyajtai ifjú lelkész lépett az Úr asztalához s tartalmasan fejtegette a szentírás szavait. „Az én házam imádságnak háza“.

Délután fél 2 óraker jöttünk össze, a fehér asztal mellé barátságos lakomára, hol számtalan pohárköszöntő hangzott el. Szent-Iványi Miklós a püspökre; Kelemen Lajos dr. Boros Györgyre; dr. Boros György a felügyelő gondnokokra (Szent-Iványi Miklós és Kelemen Lajos,) dr. Kiss Árpád az esperesre; József Lajos Székely Kelemenre; József Mihály az új lelkészre és egyházközségre; id. Barabás Ferenc a vendégekre; Veress György az új lelkész szüleire; Végh Benjámín a sepsikőrösi unitárius hívekre és Imreh Józsefekre; Ütő Áron a jegyző, bíró és előljáróságra; Csiszér Zsigmond az unitárius, református és római hatholikus egyházak közti egyetértésre; Székely Zsigmond a vendégekre még számos hangzott el s mindenike tartalmas és szellemes. „*Székely Nép.*“

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Templomszentelés lesz Hódmezővásárhelyt, május 5 én. Reméljük, hogy a székelység sereggel fog együtt ünnepelni az első alföldi gyülekezettel. Készülünk és menjünk el a szép ünnepre!

Dr. Hajós Béla egyháztanácsost közegészségügyi főfelügyelőt, főiskolánk egykori tanárát újabb kitüntetés érte, Baroth község díszpolgárává választotta. A díszoklevelet nagy küldöttség adta át Budapesten és igen kellemes hatást értek el, aminek mi is őszintén örvendünk és gratulálunk

Dr. Kozma Endre kir. közjegyzőt ugyanezen minőségben az igazságügyi miniszter kinevezte Kiskunfélegyházára. Ez a jeles jogásznak bizonyly szép előlépés és elismerés, de nekünk unitáriusoknak vesztesség. Székelykereszturt, mint a székelyunitáriusság egyik főhelyén dr. Kozma immár vezér

szerepet vitt. Mint iskolai felügyelő-gondnok áldozatkész jótékonysággal és buzgó figyelemmel szolgált a tanulóifjúságnak és a tanügynek. Mindkettő érezni fogja az eltávozásával szenvedett nagy vesztéséget.

Dr. Fekete Sándort főgondnokunk Fekete Gábor jeles fiát a kolozsvári Ferenc József tud. egyetemen főlavatták (márc. 16) az orvosi tudományok doktorává. Örömmel jegezzük föl ezt a kedves eseményt, mert jól esik, hogy a sokat sújtolt család ilyen szerencsében is részesült, de öröm a mi körünkben már azért is, mert orvos-szakemberben nem bővölködünk. Ifjú barátunknak kívánunk sikert a szép pályán.

Kedves vendégo volt márc. 14-én a budapesti unitáriusoknak, Dr. Ch. W. Wendte, bostoni titkár, aki Palestiná-

ből jövet, szeretetreméltó nejjével itt átutazott. Este 8 órakor a Bristol szállóban társas vacsorát adtak tiszteletükre. Lelkész afia kalauzolta őket a városban. Pár napig még Shulek Géza bpesti ügyvédnek voltak szivesen látott vendégei. Főt. Püspök úr szives levelébe köszöntötte őket magyar földön. Innen Bécsen át Párisba mentek, előkészíteni az 1913-ik évi nemzetközi vallásos kongresszust.

A kolozsvári lelkeszi állás egyelőre csak ideiglenes minőségben lesz betöltve. Győrfi István oxfordi jeles akademiát fogja megbizni az E. K. tanács, illetőleg a főtiszt. püspök úr. Győrfi a theológián is fog előadást tartani néhány órán. Általános kezd lenni az az óhajtás, hogy a kolozsvári lelkeszi állás önállóan szerveztessék.

A budapesti Dávid Ferenc Egyesület f. év február 1-én, a »Váci Zeneiskola« tanárainak szives közreműködésével, szépen sikerült hangversenyt és házi bált rendezett. Bevétel: 697 K 10 fill. Kiadás: 355 K 69 fill. Tiszta jövedelem: 341 K 41 fill. Felülfizettek: Főt. Ferencz Józsefné 40 K, Perczel Ferenc 50 K, Űrmössy Miklós és neje 30 K, Faluvégi Aronné 25 K, Dr. Székely Ferencné, Józán Miklósné, Pessi Jánosné, dr. Boros Györgyné. Józsa Mihályné, Polgár Lipótné, Török Kálmánné, ifj. Bárány Gáborné, dr. Pálffy Mórné 20—20 kor., Dimény Mózes és neje, dr. Kozma Jenőné 16--16 kor. Botár Jánosné, Binder Emilné 12—12 kor. Szinte Gáborné, Gruz Albertné, özv. dr. Pálffy Gyuláné, özv. Derzsi Károlyné 10—10 kor. Wandler Irma, dr. Mikó Gábor 8—8 kor. Pausperl Károlyné 6 kor. L. Dr. Sándor Balázs és Ujváry László 5—5 kor. Gömöry Károly, László Jánosné, Buzogány Anna 4—4 kor. Eberhard Antal 3 kor. Kisfaludy Zsigmond (Temesvár) 2 kor. 10 fill. Zsigmondy Árpád, Péterfi Lajosné, Tóth Sándor (Aszód), Borbély Sándor (Vác), Rác Adorján 2—2 kor. Gál Kálmán 1 kor. Összes felülfizetés: 481 kor. 10 fill. Fogadják a nemes szívű adakozók a budapesti D. F. E. halás köszönetét. Tiszta jövedelem az Ifjusági Kör és Cseléd-

Otthon számára vett harmonium (400 kor.) árának fedezésére szolgál.

Uj lelkészek. Februárius 20-án theologiai szakvizsgálatot tettek: Buzogány Kálmán, Keresztesi Dénes, Lőrinczi Domokos. A főt. püspök úr Keresztesi Dénest Polgárdiba kinevezte h. lelkésznek. Lőrinczi Domokost Csekefalvára r. lelkészek. Keresztesi D. ki van jelölve Manchesterbe a Sharpe alapítványra az 1912—13. tanévre.

Március 13-án rendezett tombolajátékra alant felsoroltak voltak szivesek adakozni, miért fogadják halás köszönetünket. Nők szövetsége nevében Végh Mihályné Fangh Erzsi:

Abrudbányai Ervin, Árkossy Lajosné Árkossy Livia, Benkő Mihályné, dr. Boros Györgyné, Boros Irén, Csifó Salamonné, Csipkay Mariska, Engel Ella, Dr. Fngel Gáborné, Éjszaky Marcsa, Éjszaky Sára, Fangh Istvánné, Fangh Erzsi, Ferencz Józsefné Dr. Ferencz Ákosné, Özv. Ferenczy Gyuláné, Ferencz Tita, Gálfi Lőrincné, Özv. Gállfy Sándorné Gyöngyössy Ibolya, Dr. Gyergyai Árpádné, Hegyi Gyuláné, Dr. Hintz Györgyné, Hidegh Mihályné, Kovács Kálmánné, Kenessey Margit, Hamza Baba, Hamza Ella, Léman Róbertné, Morvay Ilus, Nyiredy Gézané, Nyirő Gézané, Nagy Gyuláné, Nagy Piroska, Sámi Erzsi, Sámi Janka, Sinczki Julia, Timár Rózsika, Telegdi Ilona, özv. Telegdy Károlyné, Szigethy Izabella, Űrmösi Jenőné, Veres Alice, Végh Mihályné, Zsnkó Lenke.

Osztálytársak alapítványa. Az 1874-ben az unitárius kollégiumban érettségizett osztály már korábban tett alapítványát a f. évben kiegészítette 1027 kor. 75 f. összogra a konviktus javára. Ehhez az összeghez ujjában ismét hozzájárultak: dr. Boros György 25 kor., Csongvay Béla 20 kor., báró Dániel Lajos 40 kor., dr. Kozma

Jenő 20 kor., Márkos András 20 kor., dr. Mátyás Mihály 20 kor., Nagy János 20 kor. összeggel. Az E. K. tanács mindenik adakozónak és az egész osztálynak meleg köszönetet mondott.

Pályázat a Channing House Leányiskolába. A Sharpe alapítványra a londoni Channing House felsőleányiskolához egy magyar unitárius leány felvétetik az 1912—14. évre, Ferencz József [unitárius püspök úrhoz május 1-ig lehet benyújtani a folyamodást, melyhez csatolni kell keresztlevelet, az utolsó iskolai bizonyítványt, angol nyelvtanulásáról tanusítványt. Fölvétetnek 16—20 éves leányok, de 16—18 között levők előnyben részesülnek. A kijelölt köteles vizsgát tenni angol nyelvből, s unitárius vallás és egyházismeretből.

Az E. K. Tanács márciusi gyűlését e hó 13-án tartotta. A püspök úr javaslatára id. Daniel Gábor t. főg. dr. Daniel Gábor és Daniel Lajos köri gondnokoknak báróvá kineveztetésük alkalmából üdvözlő levelet küldött. — Hg. Odeszchalchy Artur a budapesti egyházközségnek tett kegyadományát egy birtokrészével megváltotta. — A kolozsvári papi házak megváltására, illetőleg megvételére az EKT. és az egyházközség bizottságot küldött ki. — A derzi egyházközség birtoka bérlői helyett a kereseti adót a múlt évre befizette, de a jelen évre betiltatott, mivel a bérlőket terheli. — Á recsenyédi egyh. iskolájának újraépítésére engedélyt kapott. — A vadadi egyhk. a templomépítésre rovatalt vethet ki a tagokra. — A tankerületi főigazgató a főgimn. tartott látogatásakor mindent jó rendben talált. — Kelemen Lajos tanár betegsége okán

szabadságoltatott. — Dr. Varga Béla és Sándor János tanári beiktája ápr. 11-én lesz. — A magyar le számitoló és pénzváltó bank az egyház pénzeit őrizetbe, illetőleg számadásba vette. — Az egyházi klenodiumok lefényképezését és kiadását az E. K. Tanács Kelemen Lajos tanárra bízta. — A kolozsvári lelkész-tanári állás egyelőre ideiglenesen fog betöltetni Győrfi István lelkészjelölt oxfordi akadémistával. — A gimn. tanári kara Dalmatiába a tanulók hirándulására engedélyt kapott. — Az E. K. Tanács a kereszturni gimn. szolgálk munkás biztosítási díját nem vette át a közpénztárra, fizesse az intézet. — Segesvári lelkészünk fölvétetett congrua segélyre (400 K.) — A dévai l. egyházközség óhajtaná, hogy a Dávid Ferenc imaház ügyét az E. K. T. vegye kezébe. Mihelyt a helykérdés eldő, azonnal megindul a nagyobbarányú munka. — A csekefalvi egyházközség a lelkész lakása újraépítésére engedélyt kapott. — A felsőfehéri egyházközség a temetőjét bővíteni akarja, ami helyesléssel találkozott. — A tordai egyhk. a volt gimnázium telkeiből ötöt megvásárolt. — A Dávid Ferenc fűzetek szerkesztőit az E. K. T. 150 koronával támogatja munkájában. — Máté Lajos és Göncz Mihály lelkészek súlyos helyzetükben sürgős segélyben részesítették.

Az unitáriusok. Ily címen a Magyar Hirlap, egyik legelterjedtebb budapesti napilap három hasábra terjedő cikket közöl: abból az alkalomból, hogy az unitáriusok Dávid Ferencz Egylete, illetve ezen vallás erkölcsi alapokon nyugvó közhasznu egyesület havonként megjelenő sajtó organuma az Unitárius Közlöny 25 éves jubileu-

mát szokott csendességgel, egyszerűséggel és hitbuzgóan ünnepli. A cikk részletesen ismerteti az egyház vezető embereit, egyházszervezetét, irodalmi munkáját és nemzeti misszióját.

A h. újfalvi egyházközség Benzédi Pál datki lelkészt megválasztotta, a főt. püspök úr kinevezte. Gratulálunk.

A Déván építendő Dávid Ferencz templom alapja javára dr. Zsakó Andor vizaknai kir. aljbíró a mult évben 20 koronát adományozott.

Vallás és szabadság a címe annak a nagybecsű könyvnek, amelyet a világ jeles emberei a nemzetközi vallásügyi kongresszuson Amsterdamban tartottak. 16 kitűnő értekezés van benne 228 oldalon. *Vallás, hit és szabadság* a neve a genfi kongresszus könyvének, amely 25 értekezést tartalmaz. Mindkét könyvnek értékes előszava van. *Az ilyen könyvek nem hiányozhatnak egyetlen művelt ember asztaláról is.* A Dávid Ferencz Egyelő tagjainak 50—50 fillérért megküldjük bérmentve. Korlátolt számban vannak meg.

Az „Egyháztársadalom“ a küküllői egyházkör lelkészei lapja immár 3 számal lépett a nyilvánosság elébe. Elmélkedő és tanácsadó cikkei épületesek s a különfélék az egyházköri és községi élet ébrentartására hasznossal járók. Szeretnénk hírt hallanni a D. F. E. köréből is. — Az «Unitárius Egyház» című lapban figyelemre méltó cikk jelent meg «Művészetiány istentiszteletünkben» cím alatt egy névtelen írótól, aki sokat látott és érezi, hogy főképpen templomi éneklésünk nem kielégítő. Jó lenne, ha általános közvélemény fejlődne ki a nagyjelentőségű kérdésben.

Szives figyelmet kérünk olvasóinktól. Végül sikerült a címszallagokat rendeznünk, amennyiben módunkban állott. A kinek két példány megy vagy hibás címzés, kegyeskedjék vagy viszszaaküldeni kijavításra, vagy a lapra ráírni *duplum*.

Katonai szolgálatban levő leányeknek ingyen küldjük az Unitárius Közlönyt. Szülők, vagy bárki bejelentheti a katona nevét és lakását.

Unitárius élet Budapesten.

A *Dávid Ferenc Egyelő* havi felolvasó ülésén dr. *Vass Miklós* főgimnáziumi tanár tartott felolvasást „Ifjaink külföldön a XVI. században“ címen, az Erdélyi Múzeum levéltárában *Kornis György* heidelbergi és paduai diák éveiről, amely adatokból érdekes tanulmányban ismertetett meg bennünket az ifjan elhunyt, nagy reményekre jogosító *Kornis Györggyel*. *Józán Miklós* esperes — *Charles W. Wandt*é bostoni titkár hirtelen elútazása miatt — ismertette a palestinai templomegyesületet, melyet *Hoffmann Kristóf*, aki először alapított 1858-ban Jelenleg 5 kolonia van 250—300 családdal, 1200—1500 lélekkel, akik földműveléssel, kereskedéssel és kertészettel foglalkoznak. Vannak nyilvános összejöveteleik, melyek ének, ima, biblia olvasás és magyarázás, ima és énekből állanak. Imát mondott *Józán Miklós* esperes. *Kordin Mariska Ch. Widor*: „Non credo“ és *Cherubini*: „Fohász“ című dalokat és ifj. *P. Odry* Lehel magyar dalokat énekelt nagy művészettel, *K. Erwin Károly* kezdő és záró orgonajátéka tette egésszé a jól sikerült ülést.

Másnap tartotta az ifjusági kör szabadság ünnepét, amelyen *Józán Miklós* esperes tartotta az ünnepi beszédet és felolvasta

„Tetemrehívás“ című ódáját Az „Erős várunk nekünk az Isten“ énekével fejeződött be a jól sikerült felolvasó ülés.

Március második vasárnapján a cseléd-otthon tartotta felolvasó ülését. „Mint a szép híves patakra“ éneke után *Beke* Mózes mondott megható imát. *Ujvári* László a szabadságról beszélt és egy pár legendáját olvasta fel. *Beke* Mózes indítványozta, hogy kézimunkát tanuljanak az Egylet megbízottjától, a mit lelkesedéssel tudomásul vettek. Azután oszonnához ültek és egy jó darabig elbeszélgettek. Végre „Áldott Istenünk“ éneke után távoztak. Harmincaton gyűltek össze, hogy együtt töltsenek egy néhány órát.

U. L.

Aranykönyv.

Áldozatkészség Felsőfehérvörben 1911-ben. Ürmösön: Feininger Henrik brassói lakos egy 200 K értékű szószéktakarót és harangalapra 20 koronát ajándékozott Szentmihály vasárnapra úrvacsorai bort özv. Lázár Mihályné 7 K 20 f. értékben, kenyeret minden úrvacsorára Osváth Gáborné 4 K értékben ajándékozott. — *Felsőrákos:* Konfirmációkor kenyeret és bort Demeter Ferenc és neje 2 K értékben; Húsvétkor kenyeret Andorkó Andrásné, sz. Fitori Anna 3 K, bort id. Pál István baróti 9 K értékben; Pünkösöd, Szentmihály és Karácsonkor kenyeret Nagy József és neje 9 K értékben; Úrvacsorai bort Pünkösdkor Bíró András és neje, Szentmihály napkor id. Pál András neje, Karácsonykor Székely Mózes és neje 9–9 K értékben ajándékoztak. — *Barót:* Úrvacsorai kenyeret és bort minden alkalomra Pál Sándor gondnok és neje ajándékozott 4 K értékben. — *Alsórákos:* Antal Miklós és neje 30 koronát, Rákosi Tamás és neje 5 koronát ajándékoztak az egyházközség szükségleteinek fedezésére. Úrvacsorai kenyeret és bort Szentmihály vasárnapjára Antal Szöcs Jánosné sz. Balázs Rákhel 3 K, Karácsonykor bort Bács János és neje (gör. kath.) 3 K 40 f. értékben ajándékoztak. — *Datk:* Dr. Kozma Jenő fővárosi ügyvéd 100 koronát, Boczomán György (gör. kel.) az orgona felállítására 10 koronát. Húsvétra úrvacsorai kenyeret Kallos János és neje 1 K, bort Kallos Tamás gondnok és neje 4 K. Pünkösdre kenyeret Kallos Tamás gondnok és neje 1 K, bort Marczy György és neje 4 K. Szentmihály vasárnapján kenyeret özv. Tamás Mihályné 1 K, bort Tóth Mihály és neje 4 K. Karácsonykor kenyeret Kallos Tamás gondnok és neje 1 K, bort Benczei Pál 4 K értékben ajándékoztak. — *Hévíz Özv.* Szakács Mártonné 200 K alapítványt tett. A hívek közmunkában 651 K értéket végeztek. Az Amerikában élő atyafiak 110 K küldtek orgonalapra. Pünkösdre úrvacsorai bort

Horváth Mózes (ref.) vendéglős 5 K értékben; Konfirmációkor kenyeret és bort Kolesár János gondnok 2 K értékben; Úrvacsorai kenyeret minden alkalomra Kiss Aladárné 4 K értékben ajándékoztak. *Kőhalom.* Úrvacsorai kenyeret és bort ajándékoztak: Húsvétkor Gergely György és neje, Pünkösdkor Maksai Albert és neje, Karácsonkor Tódor Péter és neje 2—2 K értékben. — *Fogaras:* Gábor Dániel állami tanító templomépítésre 10 K, Geréb Sándor alsóboldogfalvi lelkész 4 K. Úrvacsorai kenyeret és bort ajándékoztak: Húsvétkor Bedő Ferenc és neje, Pünkösdkor Nyiredi Lajos és neje, Szentmihálykor Nyiredi Áron és neje, Karácsonykor Nyiredi Lajos és neje 2—2 K értékben. — *Nagyszében:* Úrvacsorai kenyeret és bort minden alkalomra Székely György gondnok és neje ajándékozott 8 K értékben, Szinte Ferencné máv. kalauz neje 15 K értékű úrasztali terítőt; a hívek ajándékozás útján 86 koronát gyűjtöttek úrasztali kellékek beszerzésére. Az egyházkörben befolyt összes adakozás értéke = 1575 K 60 fillér.

H.-Hévíz, 1912 március hó 5-én.

Kiss Aladár
egyházköri jegyző.

A torockói egyház pénztára hálás köszönettel ismeri, el hogy a februári számban közölt adakozókon kívül még adakoztak: Botár János Simoné 40 kor. és egy kőpad a czinteremben, Borbély János Marosujvárról 10 kor., Szakács Ferenc Aranyoshányáról 10 kor., Pap Judit Torockóról 8 kor., Jári János L. Torockóról 5 kor., özv. Székely Sára Torockóról 4 kor., Kelemen Ferenc felső u. Torockóról 10 kor., Varga Miklós Torockóról 3 kor., Vernes József gyom. 2 kor., Tobiás János B. Torockóról 3 kor., id. Tóth Ferenc Torockóról 1 kor., Csép János Torockóról 10 kor., Király Ferenc Istváné Torockóról 10 kor., ifj. Pál András Torockóról 10 kor., Botár János Szilágyi Torockóról 400 kor. alapítvány, Bartók Simon és neje Torockóról 400 kor. alapítvány.

Torockó, 1912 március 19.

Németh István
lelkész.

A szabédi unitárius templom építésére a kibocsátott gyűjtő-ívekkel adományoztak: Ferencz József unitárius püspök úr 100 koronát, gróf Bethlen István 100, Csangvay Lajos dr. köri gondnok 60, „E. M. K.-Egyesület“ 50, „Marosvásárhelyi Közhasznú Takarékszövetkezet“ 50, dr. Gál Kelemen a kolozsvári unitárius tanári kar nevében 25, Albert Dénes 20, Barabásy Sándor ny. telekkönyvvezető 20, Adorján Ferencné, Hatházi Juliánna 20, Gyulay Árpád 10, Dániel Lajos 10, dr. Ferencz Ákos 10, dr. Tóth György 10, Dévaványai unitárius egyházközség 10, Hetesi unitárius egyház-

község 10, Kovács Dénes mérnök Szászrégen 11 kor. 70 fillér, Deák Lajos tanfelügyelő 10, Császár József Kolozsvár 10, Borbély Máté pénztáros 7, Gál Kálmán tanár 7, dr. Veress Vilmos 8, Székely Domokos őrszervező 6 kor. 20 fillér, Rédiger Béla ny. alispán 6, Borbély Sándor ig.-tanár 5, Fekete Lajos akad. tanár 5, Tóth Olivér v. tanácsos 5, dr. Dorner Béla gazd. intéző Győr 5, László Domokos kir. főmérnök Sz.-Fejérvár 5, Kl. Nagy Gyula 5, Gálffy Ferenc s. tanfelügyelő 4 kor. 30 fillér, Unitárius egyházközség Torockó 4, Zarándy Károly főerdész 4, Iszlay Gábor gazd. intéző 4, Bitay József birtokos Néma 3, Haider István Rácalmás 2, Szabó János Alsójára 1 korona. Összesen : 629 kor. 20 fillér.

A nemes szívű adakozók ez uton is fogadják egyházközségünk nevében hálás köszönetünket. „Fizesse meg az Úr mind azon jókat, melyeket mivelünk cselekedtek“. Adakozó jó lelküket áldja meg az Isten !

Vajha kibocsátott kérő szavaink ne találnának közönyös lelkekre, hanem mindazok, kik gyűjtő-iveinket megkapták, elküldenék az áldozatkétség filléreit templomunk építésére. Szabédi unitárius templomunk nemcsak az unitarizmust és a vallásos kultuszt; de történelmi tény, hogy magyar nemzeti érdekeket is szolgálni, már a múltban elköteleztetett. E szent és nagy célokat szolgálni a jövőben is hivatott oltár felépítésére, óh szítódjék föl a lelkekben az áldozatkétség jótékony lángja! A nemes szívek önmegtágadó áldozata : a legszentebb imádság s a legszentebb áldozat!

Csécs István
gondnok.

Pálffy Ferenc
unitárius lelkész.

Adományok a székelykeresztúri gimnáziumunknak :

1. Özv. Vitályos Albertné, szül. Botos Zsuzsánna feledhetetlen férje emlékét „Vitályos Albert“-alap címen 100 K, egyszáz korona alapítvánnyal örököltette meg. Kamatját évenként vallás különbség nélkül egy szorgalmas, jó magaviseletű tanuló kapja. Alapítványozó nemes lelkű nő és kedves emlékeztű férje emléke mindig élni fog ez intézetnél. Az alapítványt hálásan köszönjük.

2. Dr. Kozma Endre kir. közjegyző, e gimnázium felügyelő gondnoka 200 koronát adományozott konviktusi célra. Ez intézet iránt való áldozatkészségének ez egy újabb fényes megnyilatkozása, mert már több ízben hozta meg áldozatát a gondnoki fáradságok mellett. Az ügybuzgó, áldozatkész felügyelő-gondnoknak nemes adományát nagyon hálásan köszönjük.

3. Péter Sándor városfalvi unit. lelkész, e gimnáziumunk igazi jó barátja újabban 20 koronát adományozott. Iskolai év végén a templomba járásban pontos, a valláserkölcös életben kiváló 2 tanulóknak jutalmazandó vele fejenként 10—10 koronával. Nemes szívű adományozó adományát hálásan köszönjük.

Pap Mózes igazgató.

A D. F. E. örökös alapítói. Akik legalább 100 koronát fizetnek a Dávid Ferenc Egylet örökös alapítói lesznek. Az Unitárius Közlöny 25 éves fennállása alkalmából megújítjuk a Brassai bácsi huszonöt éves fölhívását és a báró Petrichevich Horváth Kálmán mostani elnökünk lelkesítő példáját. Száz olyan lelkes és áldozatra kész unitárius férfi és nő bizonyosan van közöttünk akik ezt az összeget leteszik örökös alapjául az unitárius irodalom jó irányú művelésének. A 100 kor. összeg *több részletben is fizethető.*

Örökös alapítók.

<p>1. Dr. Brassai Sámuel régi 400 kor.,
 2. báró Petrichevich Horváth Kálmán régi 650 kor.,
 3. Hajós János 200 kor.,
 4. Fekete Gábor 100 kor.,
 5. dr. Bedő Albert 100 kor.,
 6. Könyves Kálmán Rtárs. Budapest 100 kor.,
 7. Székely László Torda 100 kor.,
 8. Ürmösy Jenő Kolozsvár 100 kor.,
 9. Csegezi Mihályné Albert Ilka, „elolvasva annyira nagyra becsült és feledhetlen Brassai bácsink levelét és báró Petrichevich Horváth Kálmán úrnak valóban megleghangú felhívását“ 100 kor.,
 10. Raffay András Abrudbánya 40 kor.,</p> | <p>11. dr. Boros György (40 kor.) kiegészítésül 20 kor.,
 12. Torockói egyházközség 100 kor.,
 13. Ferenc József püspök úr 40 kor. alapítói díját kiegészíti 100-ra: 60 kor.,
 14. Koronabank rt. második részlet 30 kor.,
 15. Merkurbank rt. első részlet 40 kor.,
 16. K. Nagy Béla Kraszna kiegészítésül 40 kor.,
 17. özv. Matskási Lajosné (40 kor.) kiegészítésül 20 kor.,
 18. Boér Gergely Kolozsvár 100 kor.
 Aki ezt a kimutatást olvassa vegye eszébe a Jézus mondását: gyűjtsétek kincset ahol a rozsda és a moly meg nem emészti. Építsünk a jövőnek.</p> |
|--|---|
-

Telefon sz. 549. ☉ Alapítva 1860.

Gámán J. Örököse

könyvnyomdája

Köfözsvárt, Kossuth Lajos-u. 10. sz.

Van szerencsém a n. érdemű közönség b. figyelmét felhívni a mai kor kivánalmaínak megfelelőleg berendezett és villanyjاراتú gépekkel ellátott

könyvnyomdámra

Költséget nem kimélve, könyvnyomdámát a legmodernebb betűfajtákkal és díszítményekkel gazdagítottam, úgy, hogy a legkényesebb igényeknek megfelelőhetek. Ezenkívül a legnagyobb áldozatokkal

== **hangjegyekkel** ==

rendeztem be. A közönség pártfogását kéri
kiváló tisztelettel

Gámán J. Örököse .